

Zpráva o šetření

ve věci odebrání dětí Lenky a Báry z péče matky A.

Můj zástupce zahájil šetření z vlastní iniciativy na základě informací z médií ohledně případu dvou dívek Lenky a Báry (ve věku x a x let), které žily s matkou a jejím přítelem ve stanu.

V šetření jsem hodnotil postup Úřadu městské části Praha 9, Úřadu městské části Praha 5 a Městského úřadu Kyjov v těchto oblastech:

- Důvodnost a neodkladnost odebrání dětí z péče matky (zda nebylo možné nabídnout jinou alternativu bydlení a podporu rodině).
- Volba vhodného prostředí pro pobyt dětí (vzdálenost umístění dětí od matky).
- Sociální práce s rodinou po odebrání dětí (odborná pomoc matce s úpravou poměrů).

A. Shrnutí závěrů

- (1) Úřad městské části Praha 9 (OSPOD Praha 9) **postupoval správně**, když dětem zajistil neodkladnou péči pěstounky na přechodnou dobu. Matka zanedbala péči, zároveň děti žily v nevyhovujících podmínkách ohrožujících jejich zdraví (viz část C. 1).
- (2) Úřad městské části Praha 5 (OSPOD Praha 5) v součinnosti s Městským úřadem Kyjov (OSPOD Kyjov) a OSPOD Praha 9 **postupoval v souladu se zájmy dětí**, když soudu navrhl jejich umístění do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc v Brně formou předběžného opatření. Tento postup OSPOD Praha 5 zvolil zejména z důvodu naplněných kapacit v jiných zařízeních, zajištění dostupné dojezdové vzdálenosti pro matku a s ohledem na nutnost ponechat sourozence společně v jednom zařízení (viz část C. 2).
- (3) OSPOD Praha 9 i OSPOD Kyjov se **snažily matku vést k uspořádání jejich poměrů** tak, aby se Lenka a Bára mohly vrátit do její péče (viz část C. 3).

B. Skutková zjištění

Dne xxx v noci objevila městská policie v [identifikace místa] xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx sestry Lenku a Romanu, které žily s matkou a jejím přítelem ve stanu. Kvůli nevyhovujícím podmínkám, absenci školní docházky a lékařské péče dospěl OSPOD Praha 9 k závěru, že děti nemohou nadále zůstat v péči matky. Umístil tak dočasně dívky k přechodné pěstounce na Praze 5. Do řešení situace se zapojil také OSPOD Kyjov, místně příslušný podle trvalého pobytu dívek.

Ještě tentýž den odpoledne se matka dostavila na OSPOD Praha 9, jehož pracovníci hned telefonicky zahájili koordinaci s OSPOD Kyjov. Během jednání OSPOD Praha 9 probral s matkou možnosti dalšího postupu a zajištění péče o děti. Pěstounka na přechodnou dobu měla v péči další dvě děti, nemohla již dále o dívky pečovat. Matka souhlasila s umístěním dcer do zařízení v Brně, kde byla volná kapacita pro obě sestry. Zároveň jí OSPOD Praha 9 nabídl spolupráci s odbornými organizacemi zaměřenými na pomoc v krizových situacích. Matka projevila aktivní zájem o řešení své situace s cílem získat dcery co nejdříve zpět.

OSPOD Praha 5, který byl místně příslušný podle aktuálního pobytu dětí, podal dne 12. 3. 2026 soudu návrh na nařízení předběžného opatření. Cílem bylo umístění dětí do zařízení v Brně. Soud návrhu vyhověl. Dne 13. 3. 2026 převezla pracovnice OSPOD Praha 5 děti do zařízení v Brně. Matka s dětmi udržovala pravidelný telefonický kontakt a po týdnu je v doprovodu pracovníků OSPOD Kyjov osobně navštívila.

V dalších dnech OSPOD Kyjov a další spolupracující subjekty zajistily pro matku a její děti ubytování v Azylovém domě B. Současně OSPOD Kyjov zprostředkoval matce spolupráci s dalšími podpůrnými organizacemi. Matka do Azylového domu B. nastoupila dne 10. 4. 2026 a od 17. 4. 2026 tam s ní žijí i obě dcery (po zrušení předběžného opatření).

C. Právní hodnocení

C.1 Důvodnost využití institutu neodkladné péče

Ocitne-li se dítě bez péče přiměřené jeho věku, musí OSPOD zajistit dítěti neodkladnou péči.¹

Při zajištění neodkladné péče se zpravidla dá přednost příbuznému dítěti, ale je možné ji zajistit jakýmkoli jiným vhodným a pro děti bezpečným způsobem, včetně zajištění této péče přechodných pěstounů.²

Nedostatečné bytové a materiální podmínky rodiny nemohou být samy o sobě důvodem k odebrání dítěte z péče rodičů.³

Strážníci městské policie přivolali pracovníci OSPOD Praha 9 v brzkých ranních hodinách k případu dvou dětí, které žily v lese ve stanu se svojí matkou a jejím přítelem.

Ze svého šetření jsem zjistil, že pracovnice OSPOD Praha 9 objevila dívky v noci, v lese, ve stanu, v těžko přístupném terénu, kam se dalo dojít pouze pěšky za pomoci baterek.

1 Podle § 15 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

2 Doporučený postup pro pracovníky OSPOD při využití neodkladné péče – MPSV-2024/267260-233.

3 Podle § 971 odst. 3 občanského zákoníku a § 14 odst. 3 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

Na první pohled byly dívky špinavé. V okamžiku příchodu sociální pracovnice již děti stály před stanem s připravenými batohy.

Dívky podle všeho žily ve stanu celou zimu, nechodily do školy, neměly dětského lékaře, zubaře ani kartičku zdravotní pojišťovny. Matka uvedla, že v Praze nemá žádné zázemí ani blízké osoby a její jediní příbuzní (sestra) žijí v okolí Kyjova. Z důvodu podezření na závažné zanedbání péče a ohrožení výchovy pracovnice OSPOD Praha 9 usoudila, že děti nemohou nadále zůstat v péči matky. Nejprve dívky odvezla k lékařskému vyšetření. Přestože lékař potvrdil celkovou zanedbanost dětí, konstatoval, že obě dívky jsou zdravé. OSPOD Praha 9 děti následně předal do neodkladné péče k pěstounce na přechodnou dobu. Matka s tímto postupem souhlasila a vyjádřila přání zůstat s dcerami v kontaktu a v budoucnu je získat zpět do své péče. Matka sama potvrdila, že zanedbala péči o děti v mnoha směrech a už jen čekala, kdy se na to přijde. Dívky na možné odebrání připravovala. Zároveň OSPOD Praha 9 matku poučil, že jakmile pomine důvod neodkladnosti (matka získá azylové bydlení a prokáže schopnost se o děti starat), úřad podnikne kroky k ukončení dočasné péče a návratu dětí k matce.

Pracovnice OSPOD Praha 9 v tomto případě postupovala správně, když situaci dětí vyhodnotila jako krizovou a využila nástroj neodkladné péče. Zajistila tak ochranu základních práv a zdraví obou dívek. Hlavním argumentem pro tento bezodkladný krok byl faktický stav ohrožení zdraví dětí, neboť žily ve stanu v zimních měsících a v nevyhovujících hygienických podmínkách (na první pohled byly dívky špinavé). Prostředí, ve kterém dívky žily, jim nezajišťovalo bezpečí a dostatečnou ochranu. Neodkladná péče zde zafungovala jako nezbytný ochranný mechanismus.

Nedostatečné bytové zázemí přitom nebylo jediný důvod, proč dívky nemohly zůstat v péči matky. Závažnost situace podtrhuje i zanedbání zdravotní péče a vzdělávání. Zanedbání zdravotní péče vystavovalo dívky riziku neřešených zdravotních problémů. Absence školní docházky pak děti izolovala od společnosti a upírala jim právo na rozvoj a socializaci. Klíčovým argumentem pro okamžitý zásah bylo i **samotné vyjádření matky**, která si byla vědoma závažnosti svého pochybení a psychicky již děti na odchod připravila. V takové situaci, kdy i rodič uznává, že péči dostatečně nezajistil, bylo využití neodkladné péče namístě.

Kromě toho matka v Praze nemá žádné zázemí ani blízké osoby a její jediní příbuzní žijí v okolí Kyjova. **Nebyla tedy k dispozici žádná blízká osoba, která by mohla matce a dětem poskytnout okamžité ubytování a pomoc přímo v Praze.** Rozhodnutí umístit sestry společně bylo zásadní pro zachování jejich psychické stability, neboť v situaci ztráty domova a odloučení od matky jsou si sestry vzájemně jedinou citovou oporou.

Celý postup OSPOD Praha 9 nepředstavoval represi vůči matce, ale znamenal nezbytný krok k záchraně důstojnosti a budoucnosti obou dětí. OSPOD Praha 9 matku poučil, jaké kroky má učinit pro návrat dětí do její péče.

Dospěl jsem k závěru, že OSPOD Praha 9 v souladu se svou zákonnou povinností zasáhl s cílem zajistit dívkám bezpečné prostředí. Jeho zásah byl nezbytný k jejich ochraně a byl plně odůvodněný. Nebylo možné využít mírnějších opatření (podpora rodině) ani dívky umístit jinde (neexistence osob blízkých v okolí místa nálezu dětí), neboť situaci bylo třeba řešit neodkladně. OSPOD Praha 9 dívkám vhodným způsobem zajistil neodkladnou péči a zároveň mohly sestry zůstat spolu.

C.2 Podání návrhu na odebrání z péče matky a následná volba vhodného prostředí pro pobyt dětí

Ocitne-li se dítě v nedostatku řádné péče, ohrožení jeho normálního vývoje nebo jiného důležitého zájmu, byť tu je osoba, která má právo o něj pečovat, musí OSPOD reagovat a soudu navrhnout jeho svěřením do vhodného prostředí (osoby či zařízení).⁴

Zároveň soud dbá na umístění dítěte co nejbližší bydliště rodičů nebo jiných osob dítěti blízkých.⁵ Také OSPOD by měl navrhnout umístění dětí co nejbližší rodičům, aby nedošlo k přetrhání vzájemných vazeb s rodiči. Zároveň OSPOD musí brát v úvahu i sourozeneckou vazbu.

Vzhledem k tomu, že pěstounka na přechodnou dobu již pečovala o další dvě děti, další setrvání obou dívek v její péči nebylo udržitelné. Bylo nutné najít jiné vhodné bydlení pro děti, případně i pro děti s matkou.

Ze svého šetření jsem zjistil, že na řešení situace velmi aktivně spolupracovaly OSPOD Kyjov, Praha 9 a Praha 5. Prioritou bylo nalezení azylového domu pro matku s dětmi, avšak z důvodu zaplněných kapacit v celé ČR musely úřady zvolit dočasné řešení formou umístění dětí do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Při výběru konkrétního zařízení všechny tři úřady kladly důraz na zachování sourozenecké vazby a dostupnost pro matku dojíždějící z Prahy. Jelikož volná místa pro dva sourozence nabízela pouze tři zařízení v republice, **zvolily jako nejvhodnější zařízení v Brně, a to díky přímému dopravnímu spojení.** Celý proces proběhl ve velmi rychlém režimu. Dne 12. 3. 2026 podal OSPOD Praha 5 návrh na předběžné opatření, které soud následující den vydal. Téhož dne dívky sociální pracovnice převezla do Brna. Toto opatření bylo vnímáno jako krátkodobé, dokud se matce nepodaří stabilizovat své poměry a zajistit společné azylové bydlení.

Spolupráce všech tří úřadů byla velmi aktivní a pružná. Pracovnice se intenzivně snažily zajistit matce s dětmi vhodné bydlení, aktuální kapacity však byly zcela vyčerpány. Situaci komplikovala i absence příbuzných či blízkých osob, u kterých by rodina mohla dočasně pobývat. Otec dětí v létě 2024 zemřel.

⁴ Podle § 924 občanského zákoníku a § 452 zákona o zvláštních řízeních soudních.

⁵ Podle § 971 odst. 4 občanského zákoníku.

Vzhledem k okolnostem matka souhlasila s umístěním dětí do brněnského zařízení.

Matka k řešení situace přistoupila velmi zodpovědně a aktivně. Úzce spolupracovala s úřady i dalšími podpůrnými organizacemi, našla si brigádu a intenzivně hledala místo v azylovém domě, aby mohla děti co nejdříve převzít zpět do své péče.

Dospěl jsem k závěru, že všechny tři úřady postupovaly v souladu se zájmy Lenky a Báry. OSPOD Praha 5 po dohodě s OSPOD Praha 9 a OSPOD Kyjov podal návrh na odebrání dětí z péče matky a správně je navrhl umístit do zařízení v Brně; a to zejména z důvodu naplněných kapacit v jiných zařízeních, zajištění dostupné dojezdové vzdálenosti pro matku a s ohledem na nutnost ponechat sourozence společně v jednom zařízení.

C.3 Výkon sociálně-právní ochrany po odebrání dětí z péče matky

OSPOD musí dál aktivně spolupracovat s rodiči i po odebrání dětí z jejich péče za účelem návratu dětí do rodiny.⁶

K tomu musí OSPOD využít všech opatření, která mu nabízí zákon a jsou v zájmu dětí. Mezi tato opatření se řadí zejména vypracování individuálního plánu ochrany dítěte,⁷ doporučování či nařizování odborné poradenské pomoci⁸ či podporování kontaktu rodičů s dětmi, nebrání-li tomu závažné skutečnosti. O všech krocích by měl OSPOD pravidelně komunikovat s rodiči a konzultovat je s nimi, aby byly rodičům jasné, srozumitelné a vedly k sanaci rodiny.

Bezprostředně po policejním zásahu se matka dostavila na OSPOD Praha 9, kde popsala krizovou situaci rodiny. Zároveň souhlasila s dočasným umístěním dcer do náhradní rodinné péče a deklarovala snahu o nápravu svých poměrů. Za tímto účelem se zavázala spolupracovat se sociální službou, s níž měla situaci aktivně řešit a zároveň hledat azylové bydlení.

Od pracovníků OSPOD Praha 9 obdržela kontakty na OSPOD Kyjov, kurátora pro dospělé, seznam azylových domů a sociálně aktivizační službu C.

Matka začala intenzivně spolupracovat se všemi výše zmíněnými subjekty. Pro posílení finanční stability si zajistila brigádu a s dětmi zůstala v pravidelném kontaktu, včetně osobních návštěv v zařízení.

6 Podle § 1 odst. 2 písm. c), § 5, § 10 odst. 3 písm. d) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

7 Podle § 10 odst. 3 písm. d) a odst. 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

8 Podle § 11 odst. 1 písm. f) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

Díky aktivitě OSPOD Kyjov se podařilo zajistit místo v azylovém domě v B. a navázat spolupráci s dalšími podpůrnými organizacemi (D., E. a F.). Tyto služby mají matce pomoci se zajištěním lékařské péče, školní docházky a celkové stability rodiny.

Po nástupu matky do azylového domu⁹ a na základě jejího návrhu zrušil soud¹⁰ předběžné opatření. Od té doby¹¹ děti žijí společně s matkou v azylovém domě.

OSPOD Kyjov vypracoval pro obě děti individuální plány ochrany, jejichž hlavním cílem je stabilizace rodinného prostředí. Tyto plány ukládají matce povinnost spolupracovat se sociálně aktivizační službou a zaměřují se především na zajištění řádné školní docházky, podporu vzdělávání obou dcer a zajištění pravidelné zdravotní péče.

Shrnuji, že OSPOD Praha 9 i OSPOD Kyjov využily všechny dostupné a adekvátní opatření a nástroje k tomu, aby umožnily návrat dívek do péče matky. OSPOD Kyjov hrál klíčovou roli při udržování rodinného kontaktu a aktivně matce asistoval při hledání stabilního bydlení i navazujících služeb, které jí v její náročné životní situaci poskytují potřebnou podporu.

D. Informace o dalším postupu

Na základě výše popsaných zjištění a úvah jsem podle ustanovení § 17 zákona o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí dospěl k závěru, že Úřad městské části Praha 9, Úřad městské části Praha 5 a Městský úřad Kyjov při výkonu sociálně-právní ochrany Lenky a Báry postupoval správně. Šetření tím končím.

Informuji o tom tajemníky a starosty uvedených úřadů.

Brno 11. června 2026

Mgr. Martin Beneš
ochránce práv dětí
(podepsáno elektronicky)

⁹ Dne 10. 4. 2026.

¹⁰ Dne 14. 4. 2026.

¹¹ Od 17. 4. 2026.